

(Izhaja ob 4 zjutraj.)

Stane mesečno 10.— Din

za inozemstvo 20.— „

Oglaš po tarifu

Uredništvo:

Milinskičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 35.

Podružnice:

Maribor, Barbarska ulica
št. 1. Tel. št. 22

Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri pošti, čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 25. januarja.

Ob Ruhr se bilje gigantski boj med dvema silama. Naša javnost stoji menda še vedno precej pod vplivom nemškega časopisa, vrh tega smo po naruri nagnjeni k politični sentimentalnosti in se radi odločimo, trdim, z rizikom združenim bojem izognemo z ločnejšim, slabotnejšim formulami o kompromisih. Zato se v današnjih dneh marsikomu «milijo» Nemci, da se jezi nad nespravičnostjo, reakcionarnostjo in nasilnostjo Francozov.

Čuje se očitek, češ, tudi Francija je sokriva vojne, naj še ona trpi. Da je tudi Francija pripravljala vojno in si jo želela, je resnica, dasi je nedvomno gotovo, da zadeva nemško politiko pri tem vendarle večja krivda Glavnimoment, radi katerega priznavamo Franciji pravico, da si bodi zlepa ali zgrla iztirja svojo odškodnino, pa leži v načinu, kako se je povzročila vojna škoda. Ne smemo namreč poraziti, da se je vršila najhujša vojna škoda na francoskih, oziroma belgijskih tleh. Ako bi potekala bojna fronta po državni meji med sovražnikoma in bi bilo enakomerno poškodovano ali uničeno nemško in francosko ozemlje, potem bi bila stvar precej drugačna. Tako pa je ostalo nemško ozemlje toliko kot povsem nepoškodovano, dočim so v francoskih in belgijskih mestih in vaseh, železnicah, cestah, tvornicah in rudnikih uničene milijarde nemškega imetja.

Te škode pa niso mogli Nemci povzročiti morda vsled francoske ali belgijske slabosti marveč le vsled tega, ker so prelomili slovesno dano besedo o nevtralnosti Belgije in vdrli skozi njo Francozom za hrbet. Le po tej poti, ki jo moremo primerjati z roparskim napadom, se jim je posrečilo za nesti strašno uničevanje daleč preko Belgije na francoska tla.

Ako bi danes postavili načelo, naj vsaka država trpi in krije na svojem ozemlju sama vso škodo, izvršeno med vojno, bi storili s tem Franciji silno krivico v nezasluzeno korist Nemčije. Krivica, ki jo je Francija utrpela, pa je tem večja, ker Nemci niso le napravili vojaške škode, temveč so sistematično izropali vso francosko industrijo v okupiranem ozemlju. Demonstrirali so med drugim vse tovarne ter odvajali strojev v vrednosti neštetihi milijonov v Nemčijo.

Reparacije, na katere so morali Nemci pristati, so le pravično povračilo. Konstatirati pa je treba, da Nemci plačevanje odškodnine očitno namenuje, zavlačujejo, da s tem ali izsilijo znižanje plačilne vsote, ali pa sploh odlože plačanje — v upanju, da se morda med tem evropski položaj kako spremeni in zboljša za nemško politiko. Morda so jih ravno uspehi kemalistov potrdili v teh načelih. Morda so padeli, da si jih Francija ne bo upela prijeti s silo, zlasti z ozirom na Anglijo.

Koliko vere v njihovo iskrenost za to, da bi dolgovrne nemške pravniške razlage, da so Francozi prekršili mirovno pogodbo in da postojajo sedaj proti vsem načelom mednarodnega prava, o tem je nedavno spregovoril nemški pacifist prof. Förster v svoji stuttgartski reviji moško besedo: «Spominimo se, kako je Bismarck dne 25. maja 1872 sporočil francoski vlad, da bo Nemčija brezpovojno prevzela v lastno upravo okupirane francoske departemente, ako francoski vojni dolg do spomladaj 1874. ne bo do zadnjega vinarja plačan.» In profesor Förster spominja svoje vojake na dejstvo, da nemški državniki nikdar niso pokazali posebnih skrupulov, kadar je šlo za to, da iztirajo ali prekršijo mednarodne pogodbe. Angleški listi pa s kruto ironijo beležijo moralne tirade nemškega državnega kancelerja Cuna, ki je bil med vojno eden izmed voditeljev tistega nemškega kapitalizma, ki je snoval in deloma tudi že izvrševal svoje nasilne imperijalistične načrte — proti vsem načelom mednarodnega in človeškega prava. Tudi tokrat: Kdo je kriv, da je prišlo do francoskega nastopa? Spekulacije nemškega kapitala, ki je hotel z izigranjem reparacijskih obvez, napraviti še večje profite in ki je preko svojega ogromnega novinskega aparata mogel angažirati solidarnost celega naroda in skoraj vseh strank, tudi socialističnih, za svoje cilje.

Šele ko bo tedaj povrnjena Francozom vsa škoda, povzročena direktno na bojiščih, šele potem bi se dalo govoriti o ekvivalenci vojnih žrtv in povračljivosti škode. Dotlej pa imajo Nemci daleko prednost, in bi mogli na današnjem položaju hitro nadkriliti svojega zmagovitega sosedu.

Po svoji notranji politični sestavi danes Nemčija v bistvu ni prav nič

Kaos v radikalni stranki

PAKT «MADŽARSKEGA NARODA S SRBSKO VLADO». — ZA ENOTNO FRONTO MUSLIMANOV V BOSNI. — BEOGRAJSKE INFORMACIJE O «SLOVENAČKIH RADIKALIH». — SOLIDARNOST DEMOKRATOV.

Beograd, 25. januarja. rg. Vesti o nesoglasjih v Pašičevi vladi in o predstojici krizi vlade, se tudi danes vzdržujejo.

Popoldne je imel sejo glavni odbor radikalne stranke, ki je razpravljala, kako naj stranka nastopa proti akciji St. Protica, ki postaja vedno opasnejša. Sklenjeno je bilo, da bo nastopila radikalna stranka proti Protičevcem, kakor napram vsaki drugi sovražni stranki. Pašiču povzroča posebno skrb Protičeva volilna akcija v Vojvodini in Južni Srbiji, ker se pričakuje, da bo imel tamkaj Protič velike uspehe.

Dolgo se je razpravljalo tudi o volilnem programu. Kakor vse kaže radikalski sploh ne bodo izdali programa, v katerem bi ne mogli molčati o Protičevi akciji, pa bi s tem le izzvali nove diskusije in povečali kaos v stranki. Opustitev volilnega programa se smatra kot odkrito priznanje notranje slabosti.

Radikalni ministri na potu.

Navzlic težki zunanje in notranje politični situaciji so ministri skoraj neprestano na agitaciji. Dr. Ninčić je odšel v Vojvodino ter ima jutri zbor v Pančevu, dr. Marković je prišel v Sarajevo, da vzpostavi disciplino v stranki. To mu je popolnoma izpodletelo. Proti njegovi kandidaturi postavi mostarski profesor Ivančević svojo samostojno radikalno listo. Splošno se smatra, da bo minister Marković propadel. Ljuba Jovanović odputuje najbrž jutri na agitacijo v Dalmacijo. V požarevskem okrožju se je te dni mudil minister Vujičić, da prepreči cepčenje. Ni mu uspelo. Pašicevci so proglasili listo Bože Jeličića, Protičevci kandidirajo samega Protica.

Mariborski radikalni kandidat.

Minister Župančič javlja iz Ljubljane, da bo prevzel radikalno kandidacijo v Mariboru veltregovec Wickelhauser. Poročila iz Slovenije veljajo, da bodo radikalske podpirali v mariborski oblasti Nemci in Madžari, v ljubljanski pa nova «narodno-napredna stranka», ki stoji preko namestnika Hribarja v stalnem stiku z radikalnimi voditelji.

Nemci in Madžari.

Zanimivo je, kakšne posledice je rodilo radikalno paktiranje z Madžari v Vojvodini. Budimpeštanski uradni korespondenčni urad objavlja vest, da je bila med «zastopniki madžarskega naroda in srbske vlade» sklenjena pogodba ter navedla vsebino pakta, kakor jo je včeraj javil. Madžarska vest vzbuja v Beogradu veliko ogorčenje.

Konvencije z Italijo

Beograd, 25. januarja. r. Kakor je zvedel Vaš poročevalec, je poslalo zunanje ministrstvo našemu poslaniku v Rimu Antonijeviću natančne instrukcije za italijansko vlado glede definitivnega sporazuma za izvedbo rapalske pogodbe. Naša vlada je trdno prepričana, da bodo santamargheritske konvencije italijanskemu parlamentu predložene že na prvi seji, ker si je ministrski svet usvojil Mussolinijevo naziranje g'de modalitet izvršitve rapalske pogodbe.

NAŠA VLADA ODKLANJA PREVZEM TURŠKIH DOLGOV.

Beograd, 25. januarja. r. Današnja «Politika» poroča, da je ministrski svet razpravljal o vprašanju, ali naj se naša vlada obveže za plačilo otomanskih predvojnih dolgov in je sklenil, da ne sprejme tozadevno od zaveznikov določene kvote. Izdelal se bo nov projekt o repartitiji otomanskih dolgov in našem sodelovanju, ker obstoji glede razdelitve otomanskih dolgov še poseben sporazum med Srbijo in Turčijo iz leta 1913 v Londonu. Jugoslovanska delegacija v Lausannu je že dobila tozadevna navodila.

drugačena nego Francija. Obe sta kapitalistični državi in Berlin veže z Moskvjo le sovrastvo do Pariza in iz tega izvirajoča taktična zveza, ki sicer ne izraža nikake idejne, nikake etične sorodnosti. Tudi to je potrebno danes naglašati, ker so te vrste protiargumenti zelo priljubljeni.

Naš specialni jugoslovanski interes nam velja, da se ne damo varati od dozdnevnega «mučeništva» nemškega naroda. Še vedno Nemci niso premečali v selbi duha česarističnega imperijalizma Viljemovih časov. Zato in samo zato upravičeno prevladuje prepričanje, da mora Nemčija ostati slaba

Z ozirom na naredbo o naknadni uvrstitvi Neslovanov v volilne imenike je bilo v Novem Sadu naknadno vpisanih preko 15 tisoč Neslovanov. V Somboru znaša število novo uvrščenih Neslovanov 40 tisoč.

Dobrovoljci in invalidi.

Danes so posetili z. Pašiča delegati dobrovoljcev in invalidov ter zahtevali od njega naj stori najodločnejše korake, da se prepreči nadaljne nepravilnosti, ki jih jim delajo radikalni uradniki zato, ker se je ogromna večina dobrovoljcev in invalidov odločila podpirati demokratsko stranko. Zagrozili so, da bodo sicer posegli po samopomoči.

V Bosni in Hercegovini.

Proti skupnam dr. Spahe in multije Maglajlića se je pričelo med bosanskimi muslimani gibanje za enoten nastop pri volitvah. Iz Tuzle vodi ta pokret bivši načelnik Dežetdarović, pristaš Maglajlićev, v Sarajevu se je organizirala grupa »nevtralcev«, ki je včeraj sklicala zaporni sestanek, katerega se je udeležil tudi dr. Spahe. V njegovi prisotnosti so posebno ostro kritizirali delo muslimanske poslanke Hrasnice, ki je vse intervencije, ki jih je napravil v Beogradu, obrnil v svojo korist. Nevtralce vodi Čaučević efendi skupaj z Mustajbegom Hamid-pašičem in drjem Hamidom Svrzom.

Demokratska stranka.

Demokrati so povsodi obvarovali enotnost in nikjer še ni prišlo do cepčenja list. Te dni se vračajo demokratski voditelji iz svojih agitacijskih potovanj ter potrjujejo, da je razpoloženje med narodom za stranko izvrstno. Število demokratskih glasov bo nesporno znatno naraslo in je zlasti vzpričo razcepa radikalne stranke gotovo, da bodo demokratski največja parlamentarna skupina in kot taki poklicani, da prevzamejo novo vlado. Vesti o pripravljajoči se krizi v radikalni vladi se v demokratskih krogih beležijo z hladnostjo. Kakor bi bilo želeli, da bi prenehal radikalni teror, se je na drugi strani pokazalo, da je baš sedanjí režim demokratske pozicije znatno utrdil.

Demokratska stranka je definitivno postavila svoje kandidate za Beograd na sestanku pooblaščenih delegatov krajevnih organizacij. Ljuba Davidović je bil soglasno izvoljen za nosilca liste. Milan Jočmenica, trgovec, je dobil 32, Djordje Radojlović 24, Krsta Cicvarić 1 glas.

Uradniški dodatki

Nova redukcija?

Beograd, 25. januarja. g. V finančnem ministristvu se izdeluje načrt o uradniških dokladah. Minister ga baje kmalu izroči vladi in potem finančnem odloku. V svrhu pokritja hoče zvišati nekatere carine, istočasno pa zahteva znatno redukcijo «nekvalficiranega osebja».

Iz Polse

Varšava, 25. januarja. d. V debati, ki se je vršila v sejmju o izjavi ministrskega predsednika Sikorskega, je napadal govornik denice dr. Glombinski zelo ostro vlado, ki ji je očital pristranost in nesposobnost. Napovedal ji je najostrejši boj vseh desničarskih skupin. Govorniki leve so izražali vladi svoje zaupanje in ji obljubili polno podporo. Židje, ki imajo glavno besedo v manjšinskem bloku, še niso odločili o svoji taktiki.

Varšava, 25. januarja. l. Poljska brozjavna agentura (PAT) poroča iz Memla, da je sklenil obrambni svet njemenskega ozemlja priključitev celega ozemlja k Litvanski, pri čemur pa naj bi ohranilo ozemlje gotovo lokalno samoupravo.

vse dotlej, dokler se nove državne tvorbe na vzhočinah njenih mejah od Gdanske do Ljubljane in Soluna toliko ne konsolidirajo in utrdijo, da bodo lahko sigurne vodile lastno usodo. kadar se Nemčija končno vendarle opomore. Sovrastva proti nemškemu narodu ne poznamo in iskreno mu želimo skorajšnjo renesanso. Toda je, če bo ta renesansa tudi duševna, če se bo Nemčija naučila v sedanjih dohlah žrtvovanja spčstovati tujo pravico, le potem bo zasiguran Evropi mir in Nemčija si pridobi prijateljev, med katerim gotovo želimo biti tudi mi Jugoslovani.

Francija napoveduje dveletno okupacijo

GENERAL WEYGAND DIKTATOR. — NOVE ZASEDBE. — TRAJNI NEMŠKI ODPOR.

Berlin, 25. januarja. General Weigand bo v kratkem imenovan za diktatorja zasedenega ozemlja. Francoske čete bodo ostale, kakor poroča «Echo de Paris» v Poruhrju dve leti. V spremstvu generala Weiganda se nahaja tudi minister za javna dela Le Troque, ki bo generalu pomagal organizirati francosko uradovanje in upravljanje v zasedenem ozemlju.

Izkazalo se je, da so nekateri vlaki, naloženi s premogom, odšli iz zasedenega ozemlja namesto v Francijo in Belgijo. V Nemčijo in se niso vrnili več. Zatenkrat namerava general Weigand napraviti kratko pavzo s kazenskimi ukrepi, da se ta čas organizira redno francosko uradovanje. General Weigand in minister Le Troque obiščeta v kratkem tudi Mainz, Koblenz, Düsseldorf in Essen.

NOVE ZASEDBE. — PROTESTNA STAVKA.

Düsseldorf, 25. januarja. Danes so francoske čete vkorakale v Hamborn. Delavstvo je vsled okupacije odločilo delo pri vseh komunalnih in državnih institucijah te v vseh tovarnah. Francozi so danes zasedli tudi Wülfrath. V Düsseldorfu je danes popoldne vse uradništvo pri komunalnih in državnih uadih odložilo delo zaradi obsodbe dr. Schlutziusa in dr. Reisseisna.

FRANCOSKO URADNIŠTVO ZA OKUPIRANO OZEMLJE.

Pariz, 25. januarja. Francosko vojno ministrstvo je danes poslalo v ruhr ko ozemlje 3750 francoskih uradnikov in poduradnikov, ki bodo zamenili odpuščene nemške uradnike.

Stališče Amerike in Anglije

AMERIKA SI OMIVA ROKE. — OBNOVITEV PREDLOGA O SVETOVNI GOSPODARSKI KONFERENCI. — TUDI ANGLIJA OSTA NE DALJE NEVTRALNA.

Rim, 25. januarja. n. Včeraj je dobila italijanska vlada odgovor ameriške vlade na Mussolinijevo vprašanje, kaj misli Amerika glede eventualnega posredovanja v nemško-francoskem sporu. Washingtonska vlada je odgovorila, da je težko zavzeti stališče v tej zadevi sedaj, ko so francoski sankcijski ukrepi že izvršeni. V ostalem se zadržanje ameriške vlade napram kontinentu ni izpremenilo. Vlada meni slej ko prej, da bi se dalo doseči ravnotežje v Evropi samo potom realizacije ukrepov svetovne gospodarske konference strokovnjakov. Edino ta bi mogla rešiti Evropo iz situacije, v katero je zašla po lastni krivdi in brez sodelovanja Amerike, ki zato odklanja od sebe vso odgovornost za posledice, ki jih bi moglo še povzročiti današnje stanje.

London, 25. januarja. ds. Na sinočnji seji je ministrski svet razpravljal o znanim predlogu italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, naj Anglija intervenira v Berlinu, da Nemčija popusti francoskim zahtevam, dočim bi Italija v istem smislu posredovala v Parizu.

Madžarska in Rumunija

Grof Bethlen o demarši Velike in Male antante.

Bučišpešta, 25. januarja. s. Preden je na današnji seji prešel parlament na dnevni red, je interperiral nestrankarski opozicionalec Barossy ministr. predsednika grofa Bethlena glede zadnjih demarš Velike in Male antante. Ministrski predsednik grof Bethlen je rekel, da bo o tej zadevi podal v zbornici obširno izjavo, da pa povdarja že sedaj, da ni bilo treba vznemirjati vsrca civiliziranega sveta vsled dejstva, da je Madžarska pokazala povodom vesti o obmejni mobilizaciji v Rumuniji, da bi se lahko v slučaju potrebe postavila v bran. Grof Bethlen je dalje izjavil, da je opozoril zavezniško komisijo v Budimpešti, da še vedno niso dole nikake vesti o demobilizaciji v Rumuniji in se je obrnil nanje s prošnjo, naj preko svojih vlad dosežejo demobilizacijo rumunske vojske, da ne bo več vznemirjala Madžarske.

Beograd, 25. januarja. r. Iz Bukarešte se poroča, da je rumunsko ministrstvo notranjih del ponovno priobčilo, da so dne 13. in 16. januarja oboroženi madžarski vojaki dvakrat vpadli v rumunsko ozemlje severno od Arada. Pri tem je rumunska straža aretirala dva madžarska vojaka.

NOVE BELGIJSKE ČETE.

Pariz, 25. januarja. s. Iz Bruslja je do nes odpotoval v Ruhr nov belgijski pohodni bataljon v popolni vojni opremi. Tudi večje število belgijskih železniških uradnikov je odpotovalo v ruhrsko zasedeno ozemlje.

VELIKE DEMONSTRACIJE V MÜNCHENU.

München, 25. januarja. u. Sinoči so bile tukaj velikanske protifrancoske demonstracije povodom prihoda od Francozov odstavljene pfaškega glavnega predsednika Klingenbergera, katerega je na tukašnjem glavnem kolodvoru sprejela tisočglava množica z živahnimi protestnimi vzkliki proti Franciji. Vsa množica se je s kolodvoru napotila proti hotelu «Die vier Jahreszeiten», kjer se še vedno nahaja francoska misija, pobila vsa okna in ogledala ter poškodovala pohištvo. Policija, ki je hotela preprečiti braniti, je bila premalo številna za to. Demonstrante je pregnal močan vojaški oddelek. Veliko oseb je bilo aretiranih, hotelir ima ogromno škodo.

NEVTRALNOST ČESKOSLOVASKÉ.

Praga, 25. januarja. u. Danes je poseltilo ministra zunanjih zadev dr. Beneš odposlanstvo nemških gospodarskih krogov in ga povprašalo, kakšno stališče zavzame češka vlada napram okupaciji Nemčije po Francozih. Dr. Beneš je izjavil, da se jim tozadevno ni treba razburjati, ker dolejš češkoslovaška vlada še nima nobenega vzroka, da bi se vmešavala v to zadevo, in zato so vse vesti o bližnji mobilizaciji češke vojske povsem izmišljene.

Angleška vlada je sklenila, da za enkrat ni povoda, da bi spremenila svoje dosedanje nevtržno stališče in se aktivne vmešavala v francosko-nemški spor. Glede odločila angleških čet iz Porrenja je danes izjavil ministrski predsednik Bonar Law novinarjem, da se Anglija noče na ta način ločiti od svojih zaveznikov in dovesti do pretiranja vezí, dokler bodo zavezniki vodili politiko, ki ne oškoduje angleških interesov. Iz istega razloga je Anglija tudi zavrnila protest nemške vlade proti vkorakanju francoskih čet v nemško ozemlje.

ANGLIJA NEMČIJI NE DA PREMOGA.

Berlin, 25. januarja. l. Po dolejš še nepotrjenih vesteh iz Londona, je baje angleška vlada sklenila, da ne dovolí izvoza angleškega premoga v Nemčijo, dokler traja francosko-nemški spor, češ da bi to znalo nelojalnost napram Franciji. Čeprav v Berlinu ne verujejo tem vestem, se je gospodarskih krogov polastila vendar velika vznemirjenost, ker bi tak sklep značil popolno uničenje nemške industrije.

Rekonstrukcija grške vlade

Atene, 25. januarja. l. Predsednik atenskega kasacijskega sodišča Missios je imenovan za pravosodnega ministra. Bivši generalni guverner Papandreos je imenovan za notranjega ministra. Dosedanji notranji minister Mauromikalis prevzame vojni portfelj, tako da bo obdržal polkovnik Gonatas le še ministrsko predsedništvo.

Beograd, 25. januarja. g. Grška vlada je poslala na Francosko svojega atašeeja, da Francijo prepriča o miroljubnosti Grške. V Solum pridejo predstavniki Francije in njene armade.

NOVI BOLGARSKI NOTRANJNI MINISTER.

Beograd, 25. januarja. n. «Politika» javlja iz Solije: Mesto dosedanjega ministra notranjih del Rajka Daskalova je imenovan predsednik sobranja Nedeljko Atanazov. Daskalov ostane kot glavni organizator zemljoradniške stranke v Bolgariji.

LJUDSKO ŠTETJE NA DUNAJU.

Dunaj, 25. januarja. s. Češki narodni svet na Dunaju je pri vladi protestiral proti temu, da v listine za bližnje ljudsko štetje ni prišla tudi rubrika «materin jezik». Delegacija narodnega sveta je stopila s slovenskim narodnim svetom s Koroske in hrvatskim iz Burske v stik radi skupnega nastopa.

Volitve v pokojninski zavod

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za obseg SHS v Mariboru na seji širšega odbora dne 16. januarja soglasno sklenilo, da volijo vsi člani v Pokojninski zavod

STROKOVNO IN NADSTRANKARSKO LISTO.

Ker se je na seji društva odvetniških in notarskih uradnikov v Celju drugi dan, 17. januarja, posrečilo g. Rudolfu Dobovisku, privrženec Zdrženih nameščencev, da je kot podpredsednik porabil neodločnost tamonjega predsednika tov. Čremošnika ter ugodno priliko odbornika tov. Medvečka, ki leži obstrljen v celjski bolnici, da sta ista pristopila k nam nasprotni stranki »Zdrženih nameščencev«, udeležilo se je naše društvo v številnem odposlanstvu volilnega shoda, ki so ga priredili »Zdrženih nameščencev« 22. t. m. v posvetovalnici mestnega magistrata v Mariboru.

Tam smo javno povedali, da vsi obsojamo nemožnost navedenih dveh celjskih kolegov ter da bomo prej ko slej volili le našo

STROKOVNO IN NADSTRANKARSKO LISTO.

Pozivljamo vse tovariše in tovarišice po Sloveniji in Dalmaciji, da solidarno z nami volijo naše kandidate na strokovni in nadstrankarski listi.

Omenjamo, da podpredsednik celjskega društva gosp. Rudolf Dobovšek ni naš stanovski tovariš ter nima pravice voliti v Pokojninski zavod, ker je odvetniški kandidat, — četudi brez doktorata — ter zastopa naravno kot bodoči šef nam nasprotno gospodarske interese v tem edino za nameščence — in ne za odvetniške kandidate — ustanovljenem Pokojninskem zavodu.

Maribor, dne 23. januarja 1923.

Celoten odbor.

Sela višjega šolskega sveta

Ljubljana, 25. januarja.

Danes se je vršila pod predsedstvom dr. St. Bevka zadnja seja višjega šolskega sveta. (Drugi mesec se snide na novo konstituirani viš. šolski svet).

VPRAŠANJE SVETNIKOV.

Na početku seje se je vršila razprava o interpelaciji kanonika Nadraha zaradi praznovanja praznikov, zlasti zaradi sv. Jožefa in Cirila in Metoda, ker so zaradi tozadavnega ministrskega odloka nastali razni dvomi. Interpelant je dobil zadovoljiv odgovor od predsedstva.

PRIDIGE ZA OTROKE.

G. Miklavčičeva je vložila interpelacijo zaradi veroučitelja Cirila Milavca v Trzinu, ki je zahteval navzlic izredni prepovedi šolskih oblasti spijevanje pridige od učencev. Pri tej priliki se je pokazalo, kako kvarne so za mladino take naloge. Šolski svet se je odločil, da se pripravi priidiga, ki se je tikala lubezni ter pouk kaj ima zaljubljeno dekle storiti predno se poroči. Kanonik Nadrah je pri seji branil veroučitelja, izkazalo se pa je, da je bil baš on tisti, ki je g. Milavca bodril k upornosti. Šolska oblast bo proti nepokornosti veroučitelja nastopila z vso strogostjo.

SPOMENICA MEŠČANSKIH UČITELJEV

G. Humek je obširno utemeljeval spomenico meščansko-šolskih učiteljev. Po daljši debati, katere so se udeležili gg. dr. Poljanec, Wester, Ribnikar in drugi, je bilo sprejetih več predlogov na korist meščanskega šolstva. Vršilo se bo do uradne konference nadzornika in ravnatelja, število učnih ur naj se skrajša, meščanski učitelji naj dobe svojega nadzornika in svojega zastopnika v viš. šolskem svetu. Spomenica, ki jo je predložil v imenu meščanskih učiteljev, je viš. šolski svet s tem vzel na znanje, g. nadzorniku dr. Poljanec pa je bila po izprijem referatu o delovanju na polju meščanskega šolstva izrečena za velike zasluge zahvala višjega šolskega sveta.

IMENOVANJA.

Višji šolski nadzornik Gangl in Gabrček sta poročala o oddaji učiteljskih mest. Imenovani so bili: Za nadučitelje v Trzinu Ignacij Petje, v Banjaloki Josip Wittine in v Vel. Laščah Matija Zilko; za učitelje-voditelje v Škrilju Lovro Kleindienst in v Rožnem dolu Edvard Prinčič; za učitelje v Vel. Laščah Josip Prijatelj; v Starem Logu Alojzij Tuhar, v Kočevju Alojzij Petelin ter Franjo Rupnik, v Ribnici pa Ciril Kopitar in Niko Lahajner (eno učiteljsko mesto v Ribnici se nanovo razpiše).

Za učitelja na IV. letni osnovni šoli v Mariboru je imenovan Slavoj Dimnik, za kateheta v Ljubljani Anton Anžič. Učiteljske službe v Loškem potoku in v Robu ter nadučiteljska v Koprivniku se nanovo razpišejo zaradi pomanjkanja kompetentov.

Za učitelje v Kočevju je imenovana Adela Revnova, v Koprivniku Franja Ekartova, v Ribnici Milka Golnova v Dragi Olga Vodopivec-Verbič in v Arčah Gabrijela Tominc. Začasno se pridele v Studence Marija Planerjeva.

DISCIPLINARNI SLUČAJI.

Okrajni glavar g. Karlin poroča o disciplinarnih zadevah. Med drugim je bila na dnevnem redu tudi disciplinarna zadeva Viktorije Brandstetter, učiteljice na zasebni osnovni šoli uršulnik v Ljubljani, ki je — kakor znano — učila, da je naš kralj Peter, kralja Aleksandra pa je imenovala le med njegovimi otroci. Tudi je poučevala geografijo Jugosla-

ve tako, da se deli na Kranjsko, Koroško, Stajersko itd. Glavno mesto Kranjske da je Ljubljana, Koroške Celovec, Stajerske pa Gradec. Gd. Brandstetter je napravila pred 2 letoma maturo z odliko in sicer na ljubljanskem državnem učiteljskem.

G. komisar Velikonja je poročal o pravnih zadevah šolstva. V Mostah pri Kamniku se osnuje nova dvorazrednica. Zadnja točka dnevnega reda, da naj se pozovejo v pokoj nad 36 let službojoči učitelji, je bila odložena na eno poznejših sej viš. šolskega sveta, nakar je predsednik viš. šol. sveta g. ravatelj Jakob Dimnik zaključil sejo.

Prodaja sladkovne tovarne v Beogradu

Beograd, 24. januarja.

Pod naslovom »Iz afera u aferu« prinaša beogradska »Politika« senzacionalen članek o prodaji znane sladkovne tovarne v Čukarici, ki se kot sekvestrirano nemško imetje ima prodati na dražbi dne 5. februarja.

Članek najprej opisuje, da so želničce tega podjetja vse last neke družbe v Regensburgu. Država je postavila tvornico pod svojo upravo, ki se je po trditvi »Politike« dobro obnesla. V kampanji leta 1919, je tovarna dala 7½ vagona kristalnega sladkorja, leta 1920, že 135, leta 1921, 296, ravno prošla kampanja leta 1922, je dala 450 letos pa se pričakuje 700 vagonov. Izdeluje se tudi sladkor v kockah. Državna cukrarna na Čukarici skupno z ono na Belju tvori regulator cen na pram kartelu, ki so ga ustanovile tovarne v Čupriji, Osijeku, Usori, Novem Vrbasu, Červenci in Bečkereku. Državni proizvod je bil vedno cenejši od zasebnega in je s tem pritiskal na cene. Tudi poljedelcem je bila državna uprava koristna, ker je plačevala najboljše cene za repo, da na hektar zemlje, zasejane z repo, 100 Din brezobrobnega posojila, in je vrh tega kmetu opremila s 5000 komadi orodja, med njimi 4000 plugji.

V državni tovarni so bili zaposleni sami domačini. Uprava se je neprestano boljšala. Zdalj pa je radikalna vlada odredila licitacijo z najnižjo izključno ceno 20 milijonov dinarjev. Jasno je, da domači interesenti ne zmorejo tega in bo prišel direktno ali posredno navaj tuji kapital.

Ostro se graja, da se zlorablja ne-parlamentarni čas za tako ogromno stvar. Rok je tako kratek, da nihče ne more proučiti gradiva, da stavi resen ofert.

Zato se obče smatra, da je tovarna že prodana kakšni tuji grupi in je licitacija samo brezpomembna formalnost. V vseh trgovskih krogih je vsled tega zavladala velikanska razburjenost zoper ministra pravde L. Markovića.

Politične beležke

+ Zbor vojvodinskih demokratiških organizacij v Novem Sadu je na zaključni seji dne 23. t. m. sklenil, da za nosilca liste v Vojvodini postavi g. Svetozarja Pribičevića, ako pa on to odkloni, stopi na njegovo mesto gosp. Miloš Bogšan.

+ Davidović v nemilosti. Dokler so »Narodovci« mislili, da bo gosp. Davidović na katerikoli način razdrovil demokratsko stranko, so ga hvalili do neba. Odkar pa so izbrubili to nado, je padel v nemilost pri bratih iz Wolfve in Knaflove ulice. Sedaj so spustili v svet raco, da bo Davidović kandidiral v Ljubljani in ta izmišljotina, ki si jo je »Narod« kar iz prsta izsalsal, mu daje povod za članek, kjer se odpočuje Davidoviću ljubezen za vselej. Ali ste že resni? Sicer pa naše somišljenike pozivljamo, naj se sploh nič ne ozirajo na polena, ki jih razni zavidniki lučajo od strani: delajmo za naš program in pustimo, naj razgrajajo!

+ Znoreli so gospodje okoli »Slov. Naroda«. Kar 9 članov proti demokratom so včeraj napisali v eni sami številki. Za čigav račun razdiralo ti junaki, ki nikdar niso nič gradili, je znano. Složni cilj je, podreti dra. Žerjavo. Le - ta si mora res v čast šteti, da zaposluje toliko strank. Klekaleci se vesele, češ, da je s tem njim mnogo dela prihranjenega. Bodite mirni gospodje, podirajte znate od nekdaj, vendar vas ljudstvo pozna po vaši sebičnosti in brezdelnosti. Dr. Žerjava in demokratov se ubiti ne da, ker je demokratska ideja prava in predele končno vse ovire. Zato pa gremo mirno v volilno borbo. Pokazali smo na vse strani dobro voljo za skupen nastop. A znali bomo boriti se in zmagali bomo tudi sami.

+ Interesantno poročilo prinaša »Slobodna Tribuna« od svojega ljubljanskega dopisnika: O narodnih socialistih piše, da bodo po vsej priliki nastopili samostojno. Edino v Ljubljani bodo kooperirali z novosnovano »narodno-napredno« stranko, ki namerava baje kandidirati dr. Vladimira Ravničarja. Na deželni pa naj bi konservativni pristajali politike »Slov. Naroda« podprli narodno - socialne kandidate. Nadalje javlja »Slobodna Tribuna«, da slovenski demokrati najbrž

ne bodo postavili svojih kandidatov. Dopisnik »Slobodne Tribune« bi lahko vedel, da so demokrati prvi na Slovenskem že v mnogih okrajih postavili kandidate. Kar se tiče ljubljanskega okrožja, bodo okrajni sestanki demokratiških zaupnikov prihodnje nedelje zaključeni, nakar bo kandidat-ska lista v celoti razglašena.

+ Tri radikalne kurioznosti, ki jih bo vsekakor morala obravnavati bodoča narodna skupščina, navaja zagrebški »Riječ«. Prva: V Osijeku je poleg novega velikega župana dr. Gabreka še vedno na svojem mestu stari veliki župan dr. Božić in neovirano izvršuje svojo funkcijo. Osijek ima torej dva velika župana. S tem je prekršen zakon o občni upravi, po katerem se morajo vsi bivši (komitatški) veliki župani evstati na razpoloženo. — Druga: Novosadska radikalna »Zastava« piše: »Ako nimamo zaupanja v sivga Pašića, ga nimamo v našega vrhovnega voditelja, junaškega kralja.« Kako se v ustavi in parlamentarni monarhiji morejo dopustiti take metode, ki kraljevo osebnost izrabljajo za svojo agitacijo. — Tretja: Beogradska »Tribuna« je prinesla poročilo o avdienci ministra Supila pri kralju, v kateri je gosp. Supilo poročal kralju, da je ministrski svet soglasno zaključil, da »Hrvatskemu Sokolu« dopusti zopetno delovanje. Poročilo zaključuje: »Nj. Veličanstvo kralj je z zadovoljstvom sprejel ta sklep ministrskega sveta.« Društvo »Hrvatski Sokol« je prejšnja vlada razpustila radi znane protidržavne demonstracije. Za gorenjo izjavo, ki naj bi pokazala nekako omalo-važevanje prejšnje vlade, s katero je kralj deloval več let, je odgovoren minister Supilo, ker je mogla biti publicirana samo z njegovo vednostjo. »Riječ« zahteva za ministrovo brbljavost takojšnjo remeduro.

+ Madžarske stranke v Vojvodini postavijo svoje kandidate v somborskem, novosadskem in subotičkem okrožju.

+ Revolte med radikalc. Karakterističen primer strastnega notranjega boja, ki se vrši v radikalni stranki, nudi revolta v mitroviškem radikal-skem glasilu »Srbija« List je v očigled volitev naenkrat krenil v Protičevo smer ter pričel napadati oficijalno radikal-sko stranko. Okrožni odbor je napravil končno red na ta način, da je ustavil tiskanje lista, odpustil redakcijo in prišel »Srbijo« znova izdati pod uredništvom posebnega odbora. Kot nosilec radikalne liste v Sremsu je proglasen ministrski predsednik Pašić, katerega ime bo, kakor upajo radikalc, preprečilo popolen razcep stranke.

Po svetu

— Dunajska mestna občina, je sklenila znižati personalni proračun za deset odstotkov. Sedanji izdatki mestne občine znašajo 450 milijard a.-K. Občina bo torej na izdatkih prihranila 45 milijard, kar danes tudi v avstrijskem denarju nekaj zaleže.

— Proces radl Karlovih kronskih dragocenosti. Svoječasno se je v časopisju mnogo razpravljalo o prodaji dragocenosti rodbine Habsburg. Frankfurt-ski trgovec z zlatnino Sontheimer je namreč dobil od upravitelja premoženja bivšega cesarja Karla, barona Steinerja, naročilo, naj proda avstrijske kronske dragocenosti za tri milijone frankov. Sontheimer je v to svrhu ustanovil posebno družbo, v kateri so bili tudi bratje Bienefeld, trgovci z biseri v Parizu in Madridu, in tudi Steiner sam. Po prodaji pa je med trgovci kmalu nastal prepir radi razdelitve dobička. Tožbo so vložili bratje Bienefeld in se je bavila te dni ž njo najvišja švicarska instanca, zvezno sodišče, ki pa je tožbo kratkoma zavrnilo z motivacijo, da gre v tem slučaju za nezasišano osleparjenje bivšega cesarja, ki so jo izvršili bratje Bienefeld in Sontheimer skupno z baronom Steinerjem.

— Justifikacija v Pragi. V sredo 24. t. m. ob 8. uri zjutraj je bil na dvorišču praškega kazenskega sodišča obešen roparski morilec Josef Kolinsky, ki je lani skupno s svojim bratom Janom v Braniku umoril celo kmečko rodbino ter jo izropal. Kolinsky je šel mirno v smrt. Na predvečer se je od njega poslovila mati, katero je jokaje prosil odpuščanja. Justifikacija je napravila v javnosti globok utis in češki listi objavljajo deloma ostre članke za odpravo smrtnih kazni. V sto letih je to o s m a justifikacija v Pragi. Zadnja se je izvršila 26. septembra 1901, ko sta bila zapored obesa brata A. in V. Sklenička, ki sta izvršila roparski umor na lastnem očetu.

— Prehranbeno razmere v Nemčiji po okupaciji. Nemški izgledi za prehrano so glasom poročila pruskega ministra za prehrano jako težki. Vsled slabih gmočnih razmer se od dne do dne množe samomorji. V zdravstvenem pogledu je Nemčija na indeksu. Zdravstveno stanje na splošno se je v zadnjih tednih strašno poslabšalo. Zlasti po mestih je stradanje vsakdanji pojav. Vsled lakote so izbruhli neke razne bolezni, med katerimi je posebno razširjen skorbut. Tudi jetika se širi. Doljenčki umirajo v dosedaj nenavadnem obsegu. Splošno se higijenične prilike nemškega naroda slabšajo od dne do dne, kar dokazuje tudi opasno naraščanje spolnih bolezni.

— Težka nesreča pri popravljanju Mossejeve hiše v Berlinu. V poslovnih prostorih »Berliner Tageblatts« se je dne dni pribetila velika nesreča. Hišo zvi-

šujejo za šesto nadstropje. Zato je bilo treba napraviti nad petim nadstropjem novo leseno ogrado. To pa se je vdrlo ter pokopalo pod seboj 26 mož, od katerih je do sedaj 10 mrtvih, 16 pa težko ranjenih. Telefonska centrala Mossejeve agencije je popolnoma uničena.

— Rojalistični izgredi v Parizu. Havasova agencija javlja iz Pariza, da je okoli 100 članov rojalistične mladinske organizacije nastopajoče pod imenom »Camelots de Roi« napadlo uredništva listov »Ouvreur« in »Ere Nouvelle«. Izgredniki so napravili znatno škodo, na kar jih je policija polovila in zaprla.

Prosveša

Ljubljanska drama.

Petek, 26.: »Lilioni«. D.
Sobota, 27.: »Živi mrtvec«. Delavska predstava. Znižane cene. Izv.
Nedelja, 28.: Ob 3. pop. »Lilioni«. Izv. Ob 8. zvečer. »Vojček«. Izv.

Ljubljanska opera.

Petek, 26.: »Gorenjski slavček«. A.
Sobota, 27.: »Triptychon«. C.
Nedelja, 28.: »Nižava«. Izv.
Ponedeljek, 29.: Zaprt.

Šentjakobski oder v Ljubljani.

Sobota, 27.: »Automobilist«.

Mariborsko gledališče.

Petek, 26.: Ob 15.: »Užitkarji«. Dijaška predstava.
Sobota, 27.: »Golgota«. C. (Kuponi.)
Nedelja, 28.: Ob 15.: »Užitkarji«. Znižane cene. Izven. Ob 19.30: »Kozarec vode«. Izven. Gostuje dramatično društvo iz Celja.

Tino Pattiera, znani tenorist draž-danske opere in ljubljene draždanske publike, je bil zadnji čas ponovno predmet raznih priznanih člankov v nemških gledaliških listih, ki so objavljali tudi njegove slike. Ker so ti životopisi često zamočali njegovo narodnost in ga označevali kratko kot »rojenega Avstrijca«, objavlja Pattiera v zadnji številki draždanske gledališke revije »Libelle« značilno izjavo, v kateri pravi med drugim: »Jaz sem Jugoslovčan že od rojstva, to se pravi, da pripadam oni naciji, ki predstavlja ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nesporazumljenja o moji narodnosti izvirajo očividno iz dejstva, da je bila Dalmacija poprej pod avstrijsko vladjo, čeprav so se prebivalci že ves čas čutili Jugoslovane«.

»Volkodlak«. Leta 1921. je imela dramska noviteta »Volkodlak« velikanski uspeh. V Berlinu so jo igrali 300, v Hamburgu 150, na Dunaju 100 krat in šla je po vsej Evropi. Tudi v Zagrebu so jo igrali. Originalna je, pikantna in humorna ter ima izvrstne vloge. Avtor je bil Angelo Cana, sin nemškega urjarja v Argentini, ki potuje vedno po morju. Povsod se je pisalo o njem in njegovi senzaciji igr. Sedaj pa je povedal dr. Rudolf Lothar, avtor »Kralja harlekina« in gledališki kritik, sovražen in napaden po skoraj vseh kolegh pisateljih in kritikih, da Anzelo Cana ne živi in da nikoli ni živel, da »Volkodlak« ni prevod iz španščine, ker Cana je dr. R. Lothar sam in drama njegovo izvirno delo. Sedaj so seveda divji vsi tisti kritiki, ki so hvalisali »Volkodlaka« in njegovega avtorja in sedaj zopet napadajo dr. Lotharja. Avtor pa se smeje, da je tako imenitno potegnil osebnost in zavistnike. Lahko se smeje, saj je spravlil visoke tantieme za par tisoč predstav.

Nova učna knjiga. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za prosve-to, je z razpisom št. 4895 z dne 18. decembra 1922 odobrila učno knjigo Pire, »Zgodovina starega veka« za višje razrede srednjih šol. Druga popravljena izdaja. Založila Mariborska tiskarna v Mariboru. Cena trdo vezani knjigi 35 Din.

Sokolstvo

Sokol Ježica. V soboto, 27. januarja, ob pol osmih zvečer v društveni sobi splošno dostopno predavanje. Vabljeni vsi!

Sokolsko društvo v Rajhenburgu. Redni občni zbor sokolskega društva v Rajhenburgu se vrši v nedeljo, dne 4. februarja ob 15. uri pri bratu Kosarju z običajnim dnevnim redom. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Sokolsko društvo v Sodražici je imelo svoj 3 redni občni zbor od kar je društvo samostojno 21. t. m. v društveni dvorani pri br. Strbenku. Izvolil se je sledeči odbor: starosta Jože Obrstar, podstarosta Franc Nikolič, tajnik Jože Ivanc, zapisnikar Adolf Ivanc, matrikar Ivan Pajdiga, blaginjak Evgen Ivanc, načelnik Vence Drobnik, načelnik prosvet. odseka Viktor Kovač, načelnik dramat. odseka Jože Ivanc, načelnik tambur. odseka Janez Petrič, društveni gospodar Anton Lesar, odbornik Lojze Gnidica ter Jože Levstek. Rač pregled. Domine Mikolič ter Franc Košmrlj.

Tyršev dom v Pragi. K našemu član-ku v »Sokolskem Vestniku« 19. t. m., s nam še poroča, da je bil razpisan za narčne stavbe javni natečaj za vsa slovan-ske arhitekture. Razsodišče je sestajalo iz 11 članov, med njimi Slovenec, profesor arhitekture na praški tehniški g. Jožer Plečnik. Prva nagrada je bila prisojena arhitektu Francisku Krásnému iz Prage, kateremu so bila oddana arhitektonska dela. Arhitekt Krasny je kakor znano, izvršil tudi načrt za palačo Lj. kred. banke v Ljubljani.

»Mladost«, list za jugoslovensko mladino, bo izdajala zagrebška sekcija jugoslovanskega proforskega društva, List

bo imel posebno rubriko »Telesna kultura«, kjer bo prinašal poročila o Sokolstvu in o vseh panogah telesne vzgoje.

Sport

Smučarska sekcija Ilirije v Ljubljani priredi v nedeljo izlet na Rakek. Odhod ob pol 6. zjutraj z glavnega kolodvora. Vožnja polovična.

Dralsna sekcija S. K. Ilirije v Ljubljani opozarja člane in članice, da se vrši danes na drsalističu Ilirije od 16. ure naprej umetno-dralsni trening pod vodstvom svetovnega mojstra g. dr. Fuchsa. Vsi člani naj se polnoštevilno udeležijo treninga, ker se vrši dralsna tekma že v petek 2. februarja. Led je prvovrsten, drsalističe električno razsvetljeno in otvorenjeno do 10. ure zvečer. Vstopnina za ne-clane 4 Din, za redne člane, dijake in deco 2 Din.

Jubilij nemškega sportnika. 13. janarja je stari znani nemški sportnik, novinar in izdajatelj »Kikerja«, Walter Bernsenn svoj 50. rojstni dan. Jubilani je dvignil nemški nogomet od neznan-nih početkov do današnje višine. On je tudi uvedel gostovanje tujih nogometnih moštev v Nemčiji in gostovanje nemških moštev v inozemstvu.

Koča na Veliki Planini 1558 m je po drugem transportu živih preskrbljena za cel mesec. Dobiva se: čaj, kava, 4 vrste korskerv, sardine, sir, salama, citrone, žganci in vino po zmernih cenah. Objavljamo to, da opozorimo smučarje i. dr. turiste, naj se nikar po nepotrebnem ne mučijo s težkimi nahrbtniki, kar jim kvari užitek na poti. Od sobote na nede-ljo biva v koči tudi oskrbnica, dobra kuharica, ki streže z gorkimi jedili. Pot do koče je sedaj izgažen. Ob sobotah zvečer visi na koči močna svetilka z reflektorjem. Kljub temu priporočamo turistom da pri eventualni nočni hoji vzamejo seboj še svojo svetilko. Čez Pasje peči se hodi varno le po desni zgornji, ne pa po levi spodnji poti. Turisti brez smučí naj vzamejo seboj krplje.

Očmevi Silvestrovega večera v Grosupljem

(Izpred kazenskega sodišča.)

Na Silvestrovo se po starem običaju prijatelji in znanci v veseli družbi in med živahnim kramljanjem poslavljajo od starega leta, pričakujoč, polni dobrih nad, novega leta. Tako je bilo tudi v Koprivčevi gostilni v Grosupljem. Tam je sedela manjša družba, v kateri sta bila tudi sedaj že po-kojni nadučitelj Joško Bergant in Joško Strubelj, učitelj iz Črnomlja, ki se je za božične praznike mudil v svojem rojstnem kraju. K družbi je končno kot nepovabljen gost prisedel tudi vpkokjeni železničar in znani klerikalno - boljševiški evangelist Franc Beltram, posestnik iz Jerove vasi, znan dobro tudi v Ljubljani po svojih zmešanih teorijah. Možakar čuti v sebi tudi izreden govorniški talent in zato je takoj pričel pripravljati družbo na svoj silvestrski govor. Za uvod je pri-poročal vsem, naj se naroče na »Domoljuba«, ki vsaj včasih pove kako pametno; ko pa njegovi nauki niso padli na rodovitna tla, se je razkoračil in pred zbrano družbo zapel na glas krščansko - boljševiške litanije: Učiteljske pokveke! Sokolska banda žalostna! Barabe jalove! Sokolske svine! itd.

Družba je bila silno presenečena, vendar pa je počakala mirno, da je čudni duhovnik končal svojo še bolj čudno molitev. Še več! Učitelja Strublja so Beltramove z vinom prepojene litanije tako zanimale, da si jih je za-pisal in jih poslal končno v oceno tudi ljubljanskemu sodišču. Krivove-rec je bil po končanih obredih vržen na hladno, o litanijah pa je bil sestavljen protokol, ki so ga podpisali vsi, ki so slišali Beltramove nove nauke.

Včeraj dopoldne se je vršila pred ljubljanskim okrajnim sodiščem raz-prava, kaka nagrada naj se podeli Beltramu za njegovo najnovejše delo. Toda poprej tako ponosni propoved-niki nove morale je kratkoma izjavil, da ne potrebuje nobene nagrade, ker je prišel sam do prepričanja, da je ne zasluži. Zanekal je tudi, da bi bil on duševni oče tega dela, ki ni nič prila. Izkazalo pa se je, da je dobil Beltram že dvakrat od sodišča honorar za raz-ne svoje izbrane cvetke, zadnjič čele pred dvema mesecema 200 kron. Od-ličenemu »govorniku« se je zadnji ho-norar zdel gotovo premalen, ker je zato včeraj izjavil sodniku, da re-signira na vsako nagrado.

Mož pa je imel smolo. Zastopnik to-čitelja učitelja Joška Strublja, doktor Fetič, se je postavil namreč na sta-lišče, da vsako delo zasluži svoje po-šteno plačilo in da Beltramova skrom-nost v tem slučaju nikakor ni umest-na. Temu naziranjju so se pridružil tudi vsi člani družbe, ki so imeli ne-sreča, pardon, sreča, da so na Silve-strovo pri Koprivcu v Grosupljem si-ljali izbrane cvetke Beltramove filozo-fije. Tudi sodnik sam je bil istega mne-nja. In je priznal Beltramu 1000 kron nagrade, ki pa jo mora iz lastnega žepa izplačati sodišču, ali pa nastopiti štiridnevno pokoro. Vrh tega bo moral plačati Beltram tudi vse stroške, ki so nastali vsled bolečini, ki jih je pre-trpela družba v ušesih radi njegovih čudnih litanij.

Beltram se je sodniku, čeprav s kislim obrazom, zahvalil za nezahtevano in veljeno mu nagrado z besedami: »Hvala! Zbogom!«

Veliki župan dr. Miroslav Ploj je odpotoval včeraj iz Maribora v Beograd, kamor je bil poklican radi posvetovanj o južni železnici. Vrne se brže v pondeljek.

Mariborska kulturna društva proči kupčiji med radikali in Nemci. Mariborska narodna kulturna društva so imela v sredo v Narodnem domu polnoštevilno obiskane sestanek, na katerem so razpravljali o kupčiji med radikali in Nemci glede gledališča, Dijaškega doma in Mariborske kočbe. Vsi govorniki so naglašali veliko nevarnost za našo mejo, ako bi se Nemcem vrnila Mariborska kočba, ki je krasna izvidna točka. Protestirali so tudi odločno proti temu, da bi se gledališče za predstave deloma prepustilo Nemcem, ker bi bil s tem onemogočen razvoj jugoslovanskega kulturnega življenja. Po daljši debati je bil izvoljen poseben odbor, ki bo tozadevno resolucijo mariborskih kulturnih društev izročil vsem kompetentnim faktorjem. Vrh tega se bo vršila v kratkem v Mariboru kulturna manifestacija v obrambo kulturnih institucij jugoslovanskega Maribora.

Sovjetski emisar v Beogradu, V Beograd je dospel gosp. David Konstantinovskij, sekretar ruskega poslanstva v Carigradu. Namenjen je v Italijo v Nišu ga je ustavil komisar naše obmejne policije, toda po naredbi notranjega ministrstva mu je bilo takoj dovoljeno nadaljevanje potovanja.

Kongres za tujski promet v Jugoslaviji. V dnevi 29., 30. in 31. januarja se bo vršil v Zagrebu kongres, na katerem se bodo razpravljala važna vprašanja o organizaciji in reorganizaciji tujkega prometa in obiska jugoslovanskih kopaljš. Iz Zagreba smo naprošeni za objavo poziva, naj se vsi oni interesi, ki iz kateregakoli razloga niso prejeli vabila na kongres, obrnejo neposredno na »Društvo za promet strancev« v Zagrebu, Tre I. 15.

Rok za vložitev dohodninskih napovedi in naznanil o izplačanih službenih prejemkih. Davčni zavezanci se opozarjajo, da finančna delegacija še ni objavila roka za vložitev omenjenih napovedi in naznanil za leto 1923., ampak da izide o tem razglas, ki bo določal rok do konca februarja t. l., šele tle dni v Uradnem listu. Rok za vložitev torej ne poteče, kakor prejega leta že koncem januarja, ampak šele koncem februarja 1923.

Razkritja o klerikalnem madžarskem dnevniku »Del Baeska«. »Vidovdan«, glasilo jugoslovanskih nacionalistov v Vojvodini, je objavil v torku zaupni akt prve armije v Novem Sadu, ki se nanaša na redakcijo madžarskega klerikalnega lista »Del Baeska«, katero so pred kratkim, kakor smo že poročali, orjunaši razbili in pretepli tudi urednike. Iz dotičnega akta, ki je bil odposlan tudi notranjemu ministru, je razvidno, da ima redakcija imenovanega lista tajne zveze z Budimpešto, da dobiva podporo od madžarske vlade, brezplačne brzojave od madžarskega presbiterija in da potujejo kurirji stalno iz Budimpešte v Novi Sad na račun madžarske vlade. Državno pravdnistvo v Novem Sadu bo uvedlo radi tega proti urednikom preiskavo.

Iz Trbovelj smo prejeli: Gospodrednik! Bodite tako prijazni, pa blagovolite vprašati predsednika protialkoholnega društva »Preroda«, ž. g. Kalana, kako se stinja z njegovim antialkoholnim stališčem ugovor klerikalnih občinskih mož v Mariboru proti zvišanju davka na žganje in šnapanec? Naj vendar »Prerod« malo popiše tle gospode za rdeče nosove. V Trboveljah se iztoči največ opojnih pijač v klerikalnem društvenem domu, kjer toči kaplan Zmavo božjo kapljico svojim vernim backom in kjer je zbirališče orlovskega naraščaja. Tu je polje za »Prerod«.

»Delo« oživljeno. V Trstu je zopet začelo izhajati »Delo«, organ komunistične stranke Italije za komuniste jugoslovanske narodnosti.

Podprimo brata v nesreči. Sredi tega meseca sem se obrnil radi agitacije za JDS na vraga somišljenika invalida na deželi. Imena nočem imenovati javno, ne kraj, ker mož pod klerikalnim preganjanjem že dovolj trpi. Pri meni je ime seveda na razpolago. Dne 20. t. m. mu je požar uničil hišo. Tasi mu ima 74 let, je bolan, tašča 60 let. Mož sam je bolehen in ee je pri požaru precej poškodovan. Ima ženo, tri otročiče, od kojih najmlajši s 15 meseci je vedno bolan. Vse sorodstvo je klerikalno in ga mrzi radi njegovega prepričanja. Na moj poziv odgovarja ta vrli mož: »Zalaj bom moral gledati, ki us tustvarim zonet svoj lastni krov. Ne bom pa omislil političnega dela, kajti vsako priliko bom porabil v prid stranki. Seveda mi ne bo moglo itti od hiše do hiše, kakor bi to bilo želeli in kot sem že tudi storil. Upam pa, da pred 18. marcem bom že na mestu in tudi takrat storil dolžnost pristaše. Upam, da mi boste sedaj že oprostili radi zgoraj navedenih ovir.« Naš prijatelj, dasi v strašni tiski, nič ne prosi za pomoč. On hoče moč zato z lastnim delom izkupati se iz nesreče. Naša dolžnost pa je, da mu to olajšamo. Pozivljamo somišljenike, da mi čim prej pošljejo primeren prispevek v podporo bratu v nesreči. Prvi je dal dr. Lipold iz Maribora. 100 Din. ravno toliko jaz.

— Ljubljana, 25. januarja 1923. Dr. Gregor Zernjav, narodni poslanec, Ljubljana, Vegova ulica 2.

Izplačevanje penzij našim optantom-vpokojevcem Min. financ, gen. direktorja državne računovodstva v Beogradu je povodom nekega konkretnega slučaja odredilo, da se predhodno do ratifikacije konvencije glede vprašanja o penzijah, odnosno do druge odredbe, onim vpokojevcem, ki so z opcijo pridobili na šo državljanstvo, mirovina izplača od dneva, ko so postali naši državljani.

Imenovanja v železniški službi. Ministrstvo zaobarača je izvršilo znatne izpremembe med železniškim uradništvom v področju zagrebskega direktorja državnih železnic. Za šefa državnega kolodvora v Zagrebu je imenovan Gjur Mihalović, doslej postajni načelnik v Brodu, za blagajnika v Karlovcu I. Obad, doslej skladišni šef v Zagrebu. Za načelnika postaje Bled je imenovan g. Božič, doslej šef prometne sekcije v Brodu.

Himen. V sredo dne 24. januarja sta se v Ljubljani poročila gospod Leopold Odlazek in Elica Forte, hčerka iz trboveljske ugledne in narodne hiše. Mlademu zakonskemu paru (oba sta člana pevskega društva »Zvon«) je možki zbor tega društva priredil krasno podoknico. Mi pa kličemo: Zakonska Vajina pota življenja naj bodo posuta s cvetjem in solnce žarko naj Vama vedno sijet! — Prijatelji pevci in pevke.

Kongres šumarskih združenj v Mariboru. Včeraj je pričelo v dvorani »Staro pivarno« v Mariboru tretje zasedanje glavne uprave jugoslovanskih šumarskih združenj ob velikem zanimanju in številni udeležbi zastopnikov iz cele države. Na programu je več važnih vprašanj, med drugim projekt novega šumarskega zakona. Zborovalce je presenetil poset okoljskih kmetov, ki imajo mala gozdna posestva in so prosili centralno upravo, naj se energično zavzame za osnovanje gozdarske šole v Mariboru, da se bodo mogli njihovi sinovi teoretično in praktično izveščati za upravljanje gozdov. Predlagali so vrhutega ukinitve raznih odredb agrarne reforme, ki je razširila svoje delovanje tudi že na njihova mala posestva. Centralna uprava je z velikim zanimanjem sledila izvajanjem kmetov in obljubila, da se bo zavzela na merodajnih mestih za njihove predloge. Kongres se bo danes nadaljeval in jutri zaključil.

Oblastni odbor »Orjuna« v Ljubljani je poslal povodom aretacije predsednika obl. odbora »Orjuna« v Novem Sadu ministrskemu predsedniku in ministru notranjih zadev naslednji protest: »Z največjim ogorčenjem smo čitali vest, da se je protizakonito zaprl predsednika obl. odb. »Orjuna« v Novem Sadu. V času ko se največji zločinci proti naši državi in naciji svobodno sprehajajo in uničujejo ono, kar je bilo pridobljeno s potoki mučeniške krvi naših najboljših sinov, najodločnejše protestiramo, da se boritelji za našo državo in nacionalne ideale protizakonito preganjajo. Protestiramo v imenu vseh naših organizacij proti tej konkretni krivici in zahtevamo, da se v bodoče kaj aličnega ne ponovi«. — Kakor je »Jutra« že poročalo, je bil aretirani predsednik novosadske »Orjuna« že izpuščen iz zapor.

Kolo jugoslovanskih sester v Kranju, ki je o priliki božične obdaritve mestne reveže in uboge otroke iz Kranja in na deželi, se nasklepje zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da smo priredili revnim hiše veserja. Iskrena hvala tudi darovalcem iz škoije Lokve, ki so omogočili obdaritev dece v našem kraju.

Klub jugoslovanskih svobodomiselnih akademikov. Ustavovni občni zbor »Kluba jugoslovanskih svobodomiselnih akademikov« iz Italije se je vršil dne 18. januarja v areni Narodnega doma v Ljubljani. Namen kluba je, zbirati pod svojim okriljem svobodomiselnih akademikov iz našega Primorja, da se medsebojno spoznajo in jim nuditi priliko, da se pripravijo za podrobno delo med narodom. Posvečal bo tudi svojo skrb gnotnemu stanju članov. Vabljeni so vsi tovariši Primorci svobodomiselnega prepričanja, da se pripravijo kot člani kluba. Na ustanovnem občnem zboru je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik O. Ček, cand. iur.; podpredsednik R. Hlavaty, stud. med.; odborniki: M. Verč, stud. med.; A. Grahor, stud. med.; A. Daneu, stud. med. in I. Lasič, stud. med.

Namesčenci finančne kontrole, carinski pozori Vsi oni državni namesčenci, ki se morajo po službeni potrebi večkrat seliti, običajno manjajo v volitnem ineniku. Tako se nam poroča, da je več kot sto uradnikov in namesčencev finančne kontrole izpuščenih. Vsak naj se nemudoma pri županstvu svoje občine pripravi, če je vpisan. Ako ni, naj zahteva s potrdilom svoje namestitve v tisti občini in izkazilom o starosti od župana, da ga nemudoma vpiše po uradni dolžnosti. Župan, ki bi se, dasi so mu okolnosti o volni pravici uslužbenca znane, branil izvršiti uradoma vpis, je kazensko odgovoren. Vseeno je, ali dotični državni namesčeneo biva en dan ali pa že daljši čas v občini. Namesčenci finančne kontrole, carinski uradniki! Ker mora kratko popravilo imenikov biti izvršeno do konca tega meseca, stopite takoj k županstvu in storite potrebne korake, da ne boste izgubili prve svoje državljan-ske pravice.

Stanovanjskim najemnikom, ki se glede najemnine ne morejo pogoditi s hišnim gospodarstvom, javljamo na razna-

vprašanja, da je stvarno smotno per mestni blagajni, najumestneje v obliki hranilne knjižice, ker mestni magistrat vsled obilga posla ne bi mogel skrbeti za nalaganje in obrestovanje založnih vsot. O višini preporočene stanarstva razvoja stanovanjsko razsodišče in je dotične pismene vloge vlagati v Ljubljani pri stanovanjskem uradu na Dunajski cesti.

Svetosavska beseda v Mariboru. Srbsko-pravoslavna občina v Mariboru priredi s sodelovanjem Glasbene Matice in vojaške godbe v prostorih Nar. doma dne 27. januarja ob 20. uri svetosavske besede v korist jugosl. mladine v Gradcu. Polovica dobička bo izročena društven za izgradnjo pravoslavne cerkve v Mariboru.

Železniški promet preko sv. Ane ustavljen. Kakor doznajajo zagrebske »Novosti«, je železniška direkcija v Zagrebu ustavila ves potniški in tovorni promet preko naše carinske linije sv. Ana pri Bakru. List poroča, da je bil promet ustavljen zato, ker se je na tej liniji v ogromnem obsegu vršilo tiho-tapstvo iz Italije v našo državo. Ne vemo, če je bil ta ukrep umesten. Saj bi se vendar bilo lahko poostrolo pregledovanje vlakov, ki vozijo preko carinske linije.

Meščanske korporacije v Kostanjevici gospodarski odbor si je preteženi teden izvolil za načelnika gosp. Ivana Kuntariča, posestnika in gostinčarja v Kostanjevici. Pripominjamo, da je bila ob volitvi gospodar. odbora vložena samo napredna lista, ker klerikalci svoje niso zmogli. Kostanjevica se tedaj še ni uklonila župniku Podbevšku.

Ne hodite v Mexiko. Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja: Vsi oni izselenci, ki se pripravljajo, oziroma ki so se namenili izseliti v Mexiko, se opozarjajo, da vlada tamkaj splošno stagnacija v delu in da za sedaj ni izgleda za zboljšanje ondotnih razmer.

G. Jožef Lešnik zastopnik za povečanje slik, roj. leta 1890 v župniji pri Sv. Magdaleni v Mariboru, naj se blagovoli čim prej zglasti v upravništvo »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Izkoriščanje savskega peska. V Zagrebu se je ustanovila družba »Cyklop« za izkoriščanje pesčenih otokov v Savi. Zagrebski občinski svet je sprejel ponudbo družbe, ki zgradi že letošnjo pomlad lastno železnico, ki bo prevajala pesek od Save v mesto. V pogodbi z zagrebsko občino se je družba zavezala, da dobavi mestu potrebno množino peska za vzdrževanje in tlakovanje cest kakor tudi za cementna dela pri gradnji projektirane nove klavnice.

Tragična svatba. Pred nekaj dnevi se je kmetski mladenič Izmet Karadžić iz sarajevske okolice poročil s hčerko nekega uglednega meščana. Svatbeno veselje je trajalo do 11. ure zvečer, nakar sta novoporočena ostala sama. Kaj se je pozneje zgodilo med njima, se ni moglo doznati. Ve se je toliko, da je Izmet okoli polnoči zapustil hišo in mlado ženo in odšel neznan kam. Ob dveh ponoči so prišli orožniki in povedali mladi ženi, da se je njen mož vrget pod vlak, ki ga je popolnoma razmesaril. Dan pred poroko, je pripovedovala mlada žena, so bile pri njej številne njene tovaršice, ki so mu očitno izmeta zagovorile.

Staro sovražstvo. Ivan Bregar, posestnik iz Malega Gabra, je imel lani leto opravka pri sodišču. Kot priča je bil zaslišan tudi njegov sosed, posestnik Anton Strojini, ki pa je izpovedal vanj neugodno. Bregar se je sklenil zato nad njim maščevati. Usodepolni dan je prišel v tork zvečer. Ko se je Strojini zvečer vračal domov, je pred njegovo hišo nenadoma skočil pred njega Bregar ter zakričal: »Danes ti pokazem hudčal!« V trenutku je nameril nanj samokres in tudi sprožil. Kroglja je zadel Strojina v spodnji del telesa in je padel takoj v nezavest. Še predno so prišli sosedi pogledat, kaj se je zgodilo, je Bregar že izginil. Strojina rana je zelo nevarna, ker mu je odteklo precej krvi, predno so ga odpeljali v ljubljansko bolnico. Bregarja se pozneje aretirali orožniki in ga izročili sodišču.

Beg sluga v 50.000 Din. Ravnatelj »Jugoslovanske prometne družbe« v Zagrebu je poslal tle dni svojega sluga Alojzija Leskovskega s čekom za 92.000 Din v Eskomptno banko, da vsoto potem izroči pošti za rudarski zavod v Sarajevu. Sluga se ni več vrnil v pisarno. Z ozirom na visoko vsoto je bila takoj obveščena policija, ki je iskala Leskovskega pri svoji sestri, kjer so nanj čakali detektivi. Šele zvečer se je prikazal Leskovšek, ki je bil takoj aretirani. Leskovšek je rodom iz celjskega okraja. Pri policiji je priznal, da si je od po-neverjenega zneska kupil najprej novo obleko, z ostalim zneskom pa je nameraval pobegniti preko meje. Nekemu znancu, Kovačiču, je poklonil 3000 Din, 400 Din pa svoji sestri. Leskovšek je bil izročen državnemu pravdnistvu, za Kovačiča pa se je izdala tirailica.

Drobne vesti. Frančiška Rupar, ki je imela že ponovno opraviti s soliščem, je bila v Zagrebu na zahtovo ljubljanske policije aretirana, ker je v Dobri pri Celju neki gospej ukradla avtoplast s čepico, vreden 12.000 kron. Izročili so jo sodišču. — Vajence Emil Barl, zaposlen pri tvrdki Batjel, je našel na Miklošičevi cesti v Ljubljani kuvarito tvrdke »Zora«, v kateri je bilo 20.000 kron. Denar je v varstvu ljubljanske policije. — Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znakom »Pekos« so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

DR. RADOŠAVLJEVIĆ O DINARJU.

V sredo dopoldne je poročal načelnik finančnega ministristva dr. Radosavljević na predstevstvu pokrajinske uprave v Ljubljani o položaju dinarja ter se informiral o željah naših gospodarskih krogov glede novega deviznega pravilnika. Povabljeni gospodarski in trgovski krogi so sledili z zanimanjem njegovim izvajanjem.

Dr. Radosavljević je glede naše valute optimist in je prepričan, da se bo dinar čimprej popravil. Naš letetič dolg se je zmanjšal, istotako se je zmanjšal dolg države napram Narodni banki. Inflacija papirnatega denarja razmeroma ni hudo narasla in tudi v bodoče ne bo narasčala. Naš promet se boljša, zlasti ker smo na račun reparacij iz Nemčije prejeli precejšnje število vagonov in lokomotiv. V zadnjem času smo dobili od naših izselencev precejšnje množine dolarjev. Naša plačilna bilanca je sicer pasivna, vendar se ni poslabšala. Povišanje carinskega nadavka od 7 na 9 odst. bo omejevalo uvoz nepotrebnega luksuznega blaga.

Potem je našteval dr. Radosavljević vzroke padca naše valute. Ti vzroki so bili v prvi vrsti: vesti o naši mobilizaciji, o izrednih vojnih kreditih, o našem dozdevnem mandatu glede okupacije Madžarske ter o ultimatu Bolgariji. Te vesti so povzročile v inozemstvu nezaupanje napram dinarju in našega dinarja se je polastila mednarodna spekulacija, ki ga je pritisnila na tla.

Nadalje je dr. Radosavljević pojasnil tudi vprašanje spremembe v deviznem pravilniku in se informiral o željah glede te spremembe. Končno so prisotni izrekli željo, naj se čimprej ugodno reši zadeva glede ustanovitve polne efektne, produktne in valute borze v Ljubljani.

RAZDELITEV DOLGOV BIVŠE AVSTRO-OGRSKE.

»Agence Havas« poroča: Reparačijska komisija objavlja nastopno oficilno poročilo:

Komisija je v smislu senžermenske in trianonske mirovne pogodbe izvršila razdelitev fundiranih in nefundiranih predvojnih dolgov bivše Avstro-ogrske takole:

I. Fundirane dolgove

sprejmejo države, na katerih ozemlju se nahaja zastavni predmet, po večini železniško omrežje. Če se železniško omrežje nahaja popolnoma na ozemlju kake nasledstvene države, ima ta dolg popolnoma prevzeti dotična država. Če pa je železniška proga razdeljena na več držav, se ima razdeliti predvojni fundirani dolg med nasledstvene države v razmerju dolgoti železniške proge, ki je bila od dotične države prevzeta. Reparačijska komisija je to razmerje za vsak dolg posebej določila. Samo razdelitev dolga, ki pada na omrežje železnic nekdanje privatne avstro-ogrske državne železniške družbe, je pridržano še reparačijski komisiji, ki bo o tem sklepala.

II. Nefundirani dolgovi,

katerih titri so bili žigosani, se porazdelje v nastopnem razmerju:

a) Od avstrijskega dolga odpade na:

Češkoslovaška	41-700 %
Avstrijo	36-827 %
Poljsko	13-733 %
Italijo	4-087 %
Jugoslavijo	2-043 %
Rumunijo	1-610 %

b) Od ogrskega dolga odpade na:

Madžarsko	45-733 %
Rumunijo	21-802 %
Češkoslovaško	16-020 %
Jugoslavijo	14-116 %
Avstrijo	1-581 %
Reko	0-748 %

Nasledstvene države prevzamejo svoje deleže nefundiranega avstrijskega dolga z dnem 16. julija 1920 dalje in deleže ogrskega nefundiranega blaga z dnem 26. julija 1921. dalje, to je od dneva, ko je bila ratificirana senžermenska ali trianonska mirovna pogodba.

NARODNA BANKA SHS.

Stanje 15. januarja 1923.

Aktiva (v dinarjih) v oklepajih spremembe napram stajnu 8. t. m.): kovinska podloga 345.053.306,99 (+ 2.786,62 %), posojila 1.489.669.759,04 (+ 327,77 %), dolg države 4.517.546.963,26 (+ 3.484,50 %), vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2.138.377,163, saldo raznih računov 35.412.505,30 (+ 33.808.872,70). Skupaj 8.526.059.697,59.

Pasiva: glavnica 18.211.000, rezervni fond 4.930.054,87, bankovci v obtoku 5.028.782,750 (+ 9.702,900 %), razne obveznosti 1.335.758.729,72 (+ 45.967.133,10), terjatve države za založene domene 2.138.377,163. Skupaj 8.526.059.697,59.

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (24. t. m.). Pšenica baška, 17 vagonov, 500 —

Vremensko poročilo

Ljubljana, 25. januarja 1923.

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	777,0	-2,5	sev. zapad	pol obl.	—
Ljubljana	14.	776,2	8,7	jug. vzh.	jamo	—
Ljubljana	21.	778,2	-0,3	brevetna	megla	—
Zagreb	7.	778,4	-1,0	jug	oblačno	—
Beograd	7.	778,3	-1,0	brevetna	—	—
Unaj	7.	778,9	8,0	zapad	—	2,0
Praga	7.	778,8	8,0	jug. zap.	več obl.	1,0
incomet	7.	780,8	-8,0	brevetna	oblačno	—

V Ljubljani barometer višji, temper. nižja. Sonce vzhaja ob 7-32, zahaja ob 16-54

510, ječmen baški, 1 vagon, 330; Kukuruz baška posušena, 11 vagonov, 300; stara, 2 vagona, 225; banatska, 2 vagona, 270; fižol baški beli, 1 vagon, 395; pšenično moka baška »00«, 1 vagon, 762,5; »0«, 1 vagon, 725; »2«, 4 vagoni, 700; »6«, 2 vagona, 562,50; »7«, 2 vagona, 585; »8«, 2 vagona, 280; otrobi, 1 vagon, 125.

Zagrebski žitni trg (24. t. m.). Postavno baška odnosno voljvodinska postaja notirajo: pšenica 487,50 — 495, koruza žolta nova 242,50 — 250, žolta umetno posušena 297,50 — 302,50, rž 375 — 380, ječmen za pivovarne 370 — 385, za krmo 305 — 325, oves 295 — 305, fižol pisani 375 — 400, beli 375 — 405; moka pšenična »0« 750 — 775, »2« 725 — 750, »4« 700 — 725, za krmo 250 — 275, otrobi drobni 200 — 205, debeli 250 — 275. Tendence nespremenljive.

Zagrebski tedenski sejem (24. t. m.). Dogon slab. Kupcev domačin in italijanskih precej. Cene za kga žive teže: volč I. 10,50 — 10,75, II. 9 — 10, III. 7 — 7,50, bosanski 6 — 7; krave domače II. 8 — 9, III. 4 — 4,50, telata I. 13 — 15,50, II. 12 — 13, mlada živina 7,50 — 9,50, bikli 10, svinje I. 21,25 — 25,75, II. 20 — 21, III. 17 — 19. Krma se je tržila: seno 175 — 225, detelja 225 — 250, slama 125.

Carinjenje blaga iz Zedinjenih držav. Da bi se na blago, ki je severo-ameriškega izvora, moglo uporabljati minimalne postavke zakona o splošni carinski tarifi, je Generalna direkcija carin z razpisom C. br. 1798 z dne 12. januarja 1923 rešila: da se razpis C. br. 43.918/922 št. II. toč. I/b dopolni sledečim tekstom: Izvor blaga iz Zedinjenih držav se more dokazati z originalnimi računi, ki nosijo v tem smislu potrdilo naših konzulatov, ki se nahajajo na teritoriju imenovanih držav.

Oddaja slabih valut v Češkoslovaški. Iz Prage poročajo: Bančni urad finančnega ministristva je poslal na banke in bančne tvrdke okrožnico, v kateri se razglasa do nadaljnjega oddajna obveznost manjvrednih izvoznih valut, in sicer naslednjih: nemške marke, levov, turških funtov, avstrijskih kron, litavskega rubla in finske marke. Oddajati ni treba: dinarjev, poljskih mark in madžarskih kron.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški se je po izkazu 15. t. m. zmanjšal za 409,9 milijona na 9140 milijonov Kč.

Poljska trgovinska bilanca za leto 1922. Je po vseh izh. v Varšavi za 30 milijonov zlatih frankov aktivna. Zdi se, da ta vest ni prav verjetna, vendar pa so izgledi za Poljsko sedaj, ko bo mogla izvažati ogromne količine gorne železiskega premoga, zelo povoljni.

Produkcija premoga v Poljski je znašala v letu 1922 34.795.614 ton, to je 85,43 odst. predvojnne produkcije.

Proizvodnja sladkorja v Madžarski znaša proti pričakovanju 7300 vagonov. Madžarska vlada je dovolila izvoz 2000 vagonov, in sicer šele spomladi, ko bo domača potreba krita.

Ustavitve terminskega poslovanja z žitom na budimpeštanski borzi. Iz Budimpešte poročajo: Ker je zaradi terminskega poslovanja na budimpeštanski blagovni borzi spekulacija bujno cvetela in neugodno uplivala na tečaj madžarske krone, je ministriki svet po svetovanju z borznim senatom zabilan vsako nadaljnje terminsko poslovanje.

Borza dne 25. jan.

Zagreb, devize: Dunaj 0.137 — 0.1425, Berlin 0.49 — 0.51, Budimpešta 3.95 — 4, Bukarešta 53 — 54, Milan 490 — 499, London 485 — 495, Newyork 99 — 101, Pariz 680 — 685, Praga 280 — 297, Svica 1890 — 1910, Varšava 0.40 — 0.42, valute: dolar 93 — 100, avstr. krone 0.14 — 0.1425, madžarske 4.25, napoleonci 325 lire 473 — 479, elektri: Ljub. kreditna 215 — 235, Slavenska 103 — 104, Prastredica 1150 — 1200, Trb. premog. družba 640 — 670.

Beograd, devize: Bukarešta 45.50 — 50, Berlin 0.42 — 0.50, Pešta 4 — 4.05, Pariz 640 — 655, Sofija 59 — 60, Solum 140, Praga 278 — 285, Zeneva 1850 — 1860, Newyork 89.50 — 99, London 468 — 475, Milan 470 — 480.

Praga: Dunaj 4.725, Berlin 12.25, Rim 171.25, Budimpešta 138, Pariz 235.25, London 166, Newyork 35.675, Beograd 33.50, lire 170.25, avstr. krone 4.7025.

Curli: Berlin 0.025, Newyork 536, London 24.97, Pariz 34.40, Milan 25.05, Praga 15, Budimpešta 0.205, Bukarešta 2.60, Beograd 5.10, Sofija 3.20, Varšava 0.0175, Dunaj 0.0075, avstrijske krone 0.0076.

„Krvavi kardinal“

Zgodovinski roman

«Laže rečeno, kakor storjeno!» se oglasi Montariol.

In rame ob rami izpadejo vsi trje meči v roki. Okrog njih kriki, meščanstvo, ki se je približalo iz radovednosti, zopet pobegne. Stražniki se prično bližati. Montariol strahovito zavrti meč v krogu, ki mu pravijo sabljači «mlinček». Mauluys se še ne gane, Trencavel pa nalahno potrka ob tla in pravi Montariolu: «Le mirno, prijatelj, z metodo... In pomisli, da predstavljamo tukaj svojo Akademijo...»

«Če padem,» pravi Mauluys ravnodušno, «pojdite v moje stanovanje, odprite omarico v moji sobi in v predalčku najdete pismo...»

«Pismo?» vpraša Trencavel. Mauluys nima več časa, da bi mu razlagal jasneje. Stražniki navale. Spopad je bil strašen, kratk. Kriki strahu in bolesti mu sledijo.

«Ubijajte brez usmiljenja!» pravi Trencavel.

«Za gospodarja! Za vadičelja! Za Akademijo!» krika Montariol, pri vsakem krik sune, in po vsakem sunku pade napadalec.

Mauluys molči, pa tudi on podere trojico.

27 Ves spopad, udarci, sunki, kriki, kletvice, žvenket orožja, kri... vse to je trajalo le nekaj hipov. Kakor na povelje se potem zasledovana trojica naglo umakne do ogla ulice Vieilles Haudrettes ter tako prenese svojo bojno črto. Vsa trojica ostane neranjena. Stražniki pa so pomešani, presenečeni nad otvorenim odporom, nad porazom, ki so ga pravkar doživeli, in nad prelitto krvjo. Vsi blede se spogledujejo. Saint-Priac je ves zelen besnosti in tolče z nogo ob tla. Zadaž za vso skupino pa se slišita dva glasova eden hreščoč, drugi cvileč:

«V imenu kralja in kardinala!» grmi Corignan.

«Naprej na napad!» cvili Rascasse.

«Naprej!» renči Saint-Priac.

Vsi ti kliki se zlivajo v enega samega in se slišijo kakor gluho mrtvaško grčanje, dokler ga ne prevpije drug krik, nepričakovan in močan. Ta novi krik prihaja z vseh strani. To je krik pariške ulice. Krik Pariza. Ulica ploska onim, ki so se uspešno uprli stražnikom, ulica je na njihovi strani in sedaj kriča:

«Doli s stražo!»

Ta klic pomeni toliko, kakor: «Doli s kardinalom!» In ni nič več in nič manj, kakor predznak, da se bliža ona pozneje tako strašna fronta, ki je kardinala prepodila iz Pariza in bila zmagovita vse dotlej, dokler niso gospodje plemiči izdali meščan-

stva in ga pozneje pomagali tlačiti nekdanjemu nasprotniku in poznejšemu zavezniku, kardinalu...

Danes je ta krik sicer še čudovit, toda vendar je že izraz pravega mišljenja pariškega prebivalstva. Zato mu sledi pri straži nemo začudenje in presenečenje, in potem strah. Med zasledovalci in stražniki se pojavijo že kakšnih petdeset krepkih možakarjev, deloma oboroženih. Na ulici zavlađa molk, tišina pred viharjem. Potem se tam nekje dvigne mrmranje, kmalu naraste v vršanje in potem v bučanje. Iz navadnega odpora raste odkrit upor. Naenkrat pa zavpije prodiren in tenak glas:

«Evo, luvski Švicarji prihajajo!»

In Rascasse stopi na prste, da bi bolje videl, kakšen učinek bo imela ta njegova duhovita laž. Corignan spozna, da je Rascasse naenkrat prišla slučajna misel, tembolj ker se Saint-Priac nasmehlja Rascassu in ponavlja isti njegov krik. Corignan kar zviše ljubosumnost, zato zarenči:

«Saj ni res! Homo mendax! On laže!»

Toda isti hip začuti, da ga nekaj vleče za kapuco. Rascasse se ga je lotil in sedaj z železnimi prijemi pleza po Corignanu, da bi ž njega videl čez glave stražnikov, se mu obesil na rame in navdušeno vrešči:

«Švicarji prihajajo! Evo Švicarje, v diru!» Rascasse se hoče kar raz-

česniti samega kričanja. Corignan ga mora držati, kajti tudi Saint-Priac ponavlja: «Evo, pomoč prihaja!»

Trojni krik razširja strah med onimi prostovolci, ki so se nabrali okrog njih in se pričeli sovražno držati, kakor da se pripravljajo na napad. Sedaj jih mineva ta želja, kajti kraljevskim gardistom Švicarjem se Parizan noče upirati. Ulica se prazni, okna se zatvarjajo, vrata beznic in branjarji loputajo, in stražniki se vržejo na našo trojico.

Naskok odcepi zasledovance vsakega, Mauluysa in Montariola na levo v smeri proti ulici Svetega Martina, Trencavela pa na desno, proti ulici des Quatre Fils.

Saint-Priac ne pomišlja: Trencavel ima samo svoj meč, Mauluys pa ima razen meča tudi še strašno tajnost o Saint-Priacovi prošlosti. Treba torej ubiti Mauluysa preje... Baron zato povede večji broj napadalcev proti levi, Trencavelu sledi le seržan s štirimi stražniki. Toda tej skupini se priklonita tudi Corignan s svojim mečem in Rascasse, ki je že zopet na svojih lastnih nogah. Oba voluna se jezno gledata, in vsak zase je pripravljen, da otme tekmečen plen iz rok. Kdor njiju bo ujel Trencavela, ta bo napravil svojo srečo in bo smel stopiti pred kardinala s ponosnim poročilom: «Prijel sem ga!»

Z naglim in lahkim korakom odhaja Trencavel, v pesti stiska krvavi meč, za njim pa naglo dohajajo zasledovalci. Tako koraka po ulici des Quatre Fils, potem okrog vrtov gviške palače, končno je že ranjen, strašen, in upehan. Naenkrat se onostran, v ulici Vieille du Temple, na oglu ulice Barbette pojavi druga četa, obhodnja.

Rascasse in Corignan zatulita veselja: Sedaj je naš. Med dva ognja je zašel!

Trencavel vidi, da se mu spredaj približuje obhodnja, Švicarji, osem jih je. Za njim zasledovalci s Corignanom. Na desni zid, ki obdaja gviške vrtove. Nekaj korakov pred njim vrata v ta zid, o katerih smo popreje govorili. Mojster borenja pohiti k tem vratom in se nasloni nanje.

Obe četi se mu bližata, kakor kačji svoji žrtvi, polagoma, premišljeno, pripravljeno, grozeče, vedoč, da se jima napadalec ne more umakniti. Rascasse in Corignan se že prepirata za medvedovo kožo:

«Moj je!» vrešči Rascasse in je ves rdeč jeze.

«Jaz ga povedem kardinalu!» renči Corignan in je ves zelen razburjenja.

«Prokleti kozel, obesiti te dam, ker si največji lopov!»

(Dalje prih.)

Objave

* **«Cvetlično reduto»** priredi kakor vsako leto tudi letos S. K. Primorje v Ljubljani in sicer 3. februarja.

* **Kranjska podružnica SPD.** priredi občni zbor dne 5. februarja t. l. ob 19. v Kranju v mestni posvetovalnici z običajnim sporedom. Na dnevnem redu je tudi volitev novega odbora.

* **Odbor Zveze slov. pevskih zborov** opozarja vse članjene zbornice in vse slovenske pevce in pevke, ki si še niso omislili Pevskega koledarja za leto 1923, naj to nemudoma store. Ličen koledar (cena 10 Din) s karikaturami Hubada, Adamiča, Dražila in Prelovca, ki so izšle tudi v razglednicah, razpošilja Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg 8. Naročite takoj!

* **Za penzijski fond novinarskega združenja** je darovalo uredništvo «Jutra» 10 Din, ki mu jih je poslal g. dr. Edvard Serko, zdravnik na Vranskem.

* **Sokol v Ribnici Dol.** V nedeljo 28. t. m. maskarada «Kakor kdo more». Godba iz Ljubljane. Dekoracija dvorane originalna. Zdravot!

* **Zabavni sportni večer** priredi 31. t. m. ob 20. v Narodnem domu S. K. Sloven v Ljubljani. Ta prireditev bo edina te vrste v letošnjem predpustu. Na sporedu so zelo zabavne točke, kot šalji muzej, komični nastopi, šalji va pošta, zapor itd. Ves večer bo preskrbljeno tudi za ples; kateremu bo krona «cvetlični valček». Sportni večer bo poživljal prvovrsten orkester Dravske divizije. — Vsi športniki in sportu naklonjeni občinstvo, kakor tudi vse plesa- in zabave željno občinstvo se najljubneje vabi k udeležbi.

* **Slov. obrtno društvo v Brežicah** ima svoj redni občni zbor dne 4. februarja 1923 v Narodnem domu ob 10. uri predpoldne.

* **Sokolsko gledališče v Radovljici** potrovi na splošno željo v nedeljo, dne 28. t. m. ob treh popoldne igrokaz «Bratje sv. Bernarda».

* **Primorski akademiki v Ljubljani** priredijo na zadnjo pustno soboto 10. februarja 1923, s sodelovanjem primorskih gospe I. primorski ples v Narodnem domu. Ker je čisti dobiček prireditve namenjen revnim akademikom iz Primorja, je pričakovati, da se bo vsak gotovo udeležil prireditve, ki naj bo manifestacija simpatij do primorskega dištva v Ljubljani. Vstop proti vabilom.

* **Vodstvo mestne plinarne v Ljubljani** nas naproša, da priobčimo sledeče: Ljubljanska mestna plinarja namerava v po-

Pletenine

kakor jopice, zimsko perilo, nogavice, rokavice v veliki izbiri pri

A. Šinković nasl. R. Soss

Ljubljana, Mestni trg šte. 19.

letju oziroma že v pomladi razširiti plinsko omrežje čez železniški tir južne železnice po poti na Rožnik in Rožno dolino. Zatorej naproša vse hišne posestnike in stanovanjske najemnike v omenjenem delu mesta, da se prijavijo mestni plinarni, ako nameravajo rabiti plin za ku-

ho, oziroma za razsvetljavo. Od števila odjemalcev plina je odvisno, se bo li plinsko omrežje razširilo tudi na ta del mesta. Prijave, naj se pošljejo do 15. februarja; obvezne postanejo šele po odobritvi instalacijskega proračuna s strani stranke.

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 5 Din, vsakih sedemdeset 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglaš, dopisovanje, sprednina do 20 besedi 5 Din, vsakih sedemdeset 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej (leha tudi v enotah). Na sprejeto se odgovarja le, ako je sprejeto aritmetično znatno se odgovor.

Službe

Tri trgovske vajence

poštenih sturšev, z dobro šolsko naobrazbo, in pomočnika, oziroma prodajalca, sprejme takoj velika trgovina z mešanim blagom v Sloveniji. Naslov se izve v upravi «Jutra». 34

Eksportni akademik

z bančno prakso želi vstopiti pri kakem večjem podjetju. Zmož u je bilanco. Cenjeno poučbu p d 1 februar 357 na upravo «Jutra». 357

Nepremičnine

Malo posestvo, ohostoje iz hiše, vrta, hleva ter dveh njiv, prodam Naslov pove uprava «Jutra» pod št. 347.

Proda se hiša

z vrtom, pripravna za obrtnike, dalje hiša za vsako podjetje, več stambenih parcel v Trbovljah ob glavni cesti. Več pove Ivan Orošnjak, posestnik v Trbovljah. Cene jako ugodne. 224

Majhno posestvo

prodam, eno uro oddaljeno od kolodvora Dolrepolje, na glavni cesti proti strugam Vprašati pri posestniku Ivani Arko v Podgori, pošta Videm-Dobrepolje. 334

Prodajam

Glasovir, 348 dobro ohranjen, se kupi. Poučbu pod «Glasovir 348» na upravo «Jutra».

Novo spalno opravilo

lepo, mehko, se rano prodaj pri trvdki brata Rožič, Vevoga ulica 6. 333

Kupim

Kupimo drva, večje množine, smrekova jelcina, meter dolga, polena mešana z okroglim, zdrava. Kupim tudi bukova drva, večje množine, posebno debela, polena meter do ga. Prosimo za poučbu z navedbo najnižje cene, teža za 1 m³ ali vsaj kedarj so bila sekana in cep-

ljena in nakladalno postajo na upravo «Jutra» pod «Bukovsmreka 340». 340

Stanovanje

Na stanovanje in za jtrk se sprejme gospod v sredini mesta. Naslov pove uprava «Jutra». 331

Dopisovanje

Strojevođa, 22 let star, se želi seznaniti z gospodino v svrhu ženitve. I.e resno ponudbe, če mogoče s el ko, je poslati na Ivana Belieuciera, glavna radiona Drvar, Bosna. 331

Razno

Strojeplasje se poučuje. Naslov se izve v upravištva «Jutra». 332

Akademik

želi poučevati v gimnazijskih predmetih in francoščini. Poučbu pod «vesten 356» na upravo «Jutra». 356

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnje so kakor usneno!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazi!

Izjava.

Podpisani lastnik anončnega in reklamnega podjetja J. Zorman, Ljubljana, Gledališka ulica 2. izjavljam, da g. Vladimir Slajpah od 23. t. m. dalje ni več pri meni uslužben ter ni upravičen nabirati oglase in sprejemati plačila za moje tvrdo. Vsa naročila za oglase v jugoslovanskih reklamnih stenskih načrtih naj se vpošljejo direktno na pisarno v Ljubljani: Gledališka ulica 2. Telefon 231.

Jozo Zorman

anončno in reklamno podjetje.

Pridobivajte „Jutra“ nove naročnike!

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dolje različno platno in lute za tapetnike, sedlarje itd. priporoča turška

A. & E. Skabernè Ljubljana Mestni trg 10

Premog in cement

stalno v zalogi pri
H. Petrič, Ljubljana
Dunajska cesta 33. Tel. 366
Skladišče „Balkan“.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani
prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno

I. čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

17

Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II. Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

Dunajska tvornica kovinske robe

družba z omej. por.

prej Ferj. S. har, Dunaj, & Albert Sauer, Gradec

glavno zastopstvo in komisijska zaloga za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev

Braća Baum, Zagreb

Sajmište 53 (podljšana Hatzova ulica) Telef. 4-28.

Zaloga vseh tu- in inozemskih vrst usnja, Jurističeva ulic 23.

121

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakov
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica št. 1

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVA Din 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Drzjavni: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)